

FOLK OG LAND

Nr. 29 - 5. årg.

Lørdag 25. August 1956

Løssalg 50 øre

Alexander Lange om «Londonbrevene»

Hermed avsluttes brevene fra en betydelig norsk arbeiderpartimann (bak kulissene) om forhold og synsmåter under eksilregjeringens opphold i London. Serien — hveri brevskriverens anonymitet er søkt strengt gardert — ble startet i Folk og Land nr. 26 — 1955. Som bidrag til den historiske oppklaring av en del av årsakene til det som skjedde — bl. a. okkupasjonsoppgjøret og Norges tilslutning til NATO — er disse brev utvilsomt av verdi. Særlig fordi de ikke var beregnet på offentliggjørelse og sikkert ikke ble mer friser enn hensynet til krigslykkens lunefullhet tilsa. Brevene kan supplere Paul Hartmanns arsenal i bokform, og Trygve Lies kommende arbeid om det samme London-tema. Det henvises også til boken «Landflyktig» av den ærlige og tapre Leidangs-mann Knut Wigert, som trodde at det lot seg gjøre å dra til London og kjempe reallt og militært mot Det tredje rike. Se videre Carl Huitfeldts Krigsdagbøker i «Vår tid», Chris Lee: Deres tapre lille land, E. O. Hauges bok om den prektige norske øvelsesavdeling i Skottland (som ikke ble tillatt å kjempe regulært), og Jeremias Jøssings kostelige skildringer av den drabelige oberstløytnant Brusefjær og konsorter.

Flere slike bøker vil komme, til slutt hele sannheten.

Den selvopptatte og til dels blodtørstige, politiske emigrantmentalitet er velkjent fra historien. J. C. Hambro har visstnok sagt det slik: Å ha vært i landflyktighet er tap av verdighet. Å ha kjempet på hjemmefronten har vært lutring og foredling.

Ble forøverne og anstifterne av mordet på Knut Knutson Fiane foredlet og lutret?

Den politiske emigrant tygger sitt skum og funderer dag og natt på de private fremtidsutsikter og på bedømmelsen av flukten i det forlatte fedreland. Hans hevn over andre for sitt eget svikt avtegner seg i «Rettsoppgjørets» tragiske konturer.

Det for emigranten avgjørende var at de «allierte» og Sovjetunionen befri Norge, derimot var det foreløpig ikke så nøye med de ca. 8000 — dels politiske og dels kriminelle — Tysklandsfanger, som vi vet. Og som ble løslatt før kapulasjonen, takket være Himmlers samtykke.

Dessuten var det viktig for «utefronten» å etablere en gjensidig, syndsforlatende avtale med den til dels tysksamarbeidende og til dels med ugjerninger opptatte hjemmefront. Man måtte ble enig om anordningene av den stedfortredende soneing og likvidasjon av den store syndebukk med aktivt og passivt følge. Alt foregikk i de «rettslige former», som Solem, S. Arntzen eller Johs. Andenæs hverken hadde lest i loven eller lært av J. C. Hambro.

opp tre med ro og orden er vel mottatt.

Behandlingen av de stripete er uten tvil et stort problem, men hadde etter hans syn ikke i så stor grad opptatt folk hjemme.

Angående den politiske utvikling etter krigen, så regnet han med at PARTIENE ville vokse fram igjen, og etter hans syn burde de samme større partier vi hadde før krigen igjen oppstå, da de bygde på vesentlig forskjellig syn og hadde utløp fra forskjellige samfunnslag, som en fortsatt måtte regne med ville ha forskjellig syn på mange ting. Men, sa han, jeg kan tenke med at de samme partier vil gå sammen om løsning av store fellesoppgaver, f. eks. gjenreisningen. Han hadde ingen tro på et store felles gjenreisningsparti, som mange snakker om. En slik løsning, sa han, ville også virke UDEMOKRATISK.

Han regnet med at folket ville godta en ganske utvidet *statskontroll*, særlig på det økonomiske område. En utvikling på linje med den utvikling vi hadde de siste år før 9. april 1940, men atskillig raskere.

Angående vårt militærstell, så mente han at det sikkert ikke ville bli oss selv som kommer til å bestemme hvordan det vil bli.

(Fra et udatert ark)

Da jeg kom her til England i juni 1940, var jo forholdene svært vanskelige. Forholdene hjemme var uklare. De forsto ikke det skritt regjeringen hadde tatt... Regjeringen kom til England da det så mørkest ut her. En hadde jo truselen over hodet om en invasjon. Når det gjaldt arbeidet med å bygge opp et norsk militærstell her ute, så var forholdene så vanskelige som de på noen måte kunne være. En må vel si at ingen forsvarsminister har økonomisk hatt en lettere oppgave enn LINDG.

ministeren og F. O. K. har da også alltid arbeidet helt strålende sammen, og de som er i F. O. K. er reale, de vil ikke la seg bruke til noe som kan svekke regjeringens stilling, og de er sikkert helt lojale overfor den, som overfor en hvilken som helst annen konstitusjonell regjering. At en fikk slike folk i F. O. K. er desto mere gledelig, da forsvarsministeren ikke personlig kjente noe større til de som ble innsatt i Forsvarets Overkommando.

Grunnlaget for samarbeidet med engelskmennene og for at de vil høre på oss, er det stoff av enhver art som vi får hjemmefra. Uten dette ville det ha vært umulig å få noen større innflytelse på forbindelser til operasjoner i Norge. Har inntrykk av at F. O. K. er på god fot med engelskmennene.

Der klages jo ofte over at vi i dag har så altfor mange offiserer i forhold til antall soldater, og der er jo nettopp på dette felt stor misnøye blant soldater og andre. Hæren er «TOP HEAVY», sies det. Men forholdet er jo at våre store reserver er hjemme, og det er absolutt nødvendig å ha et forholdsvis stort antall offiserer som kan påta seg utdannelse og ledelsen av disse, da de i motsatt fall vil komme under engelsk kommando. Tross det forholdsvis store antall offiserer vi har her ute så vil det allikevel bli forholdsvis lite antall (10 eller 20 tusen) soldater vi kan bemanne med tilstrekkelige offiserer.

Når du spør om offiserenes innstilling i dag, så har den sikkert ikke endret seg fra den var hjemme. (Her følger 5 linjer som brevskriveren har strøket ut. Jeg gjengir dem derfor ikke, selv om de kan tydes. — A. L.)

Når det klages over at arbeiderbevegelsen har så altfor få

Fra dansk horisont

Tidl. justisminister og rettspresident Svenning Rytter kontra de tidligere ministre Busc-Jensen og Frode Jacobsen

Etter dr. med. Johanne Christiansen i *Bladet Slesvigeren*.

Den opsigtsvækkende bog: «Retsoppgjøret under og efter besættelsen», som retspræsident Svenning Rytter udsendte 1953 på Gyldendals Forlag, er forlængst udsolgt, — og dog er intet skjet. Det er endnu ikke gjort det mindste forsøg på at råde bod på de af ham påpegede uretfærdigheder. Vel motiverede, ærekrænkende beskyldninger rettedes i denne bog mod de to forhenværende ministre, Busc-Jensen og Frode Jacobsen — og dog er intet sket! Anklagerne er af en sådan art, at de i tidligere tid ville have givet anledning til dueller og kun kunne sones med ærekrænkerens død! Vi ønsker ikke duellerne tilbage, men der er et stort og almindeligt og stadig stigende ønske og krav i det danske folk om at få «renset ud» i den forstand, at utallige uskyldige medborgere, der kun har handlet efter regeringens (dvs. Kongens, Stau-nings, Scavenius' o. a. statsmænds) ønske og anvisninger, der uretfærdig er klæbet til deres navn, og som har drevet nogle af dem i døden på grund af harme og sorg og forgiftet livsaftenen for de overlevende og for deres slægt og venner.

stilhed. I Frankrig arbejdedes der i 12 år på at retfærdiggøre een eneste «landsforræder», Dreyfus; her i landet tier man ihjel den frygtelige uret, der er gjort mod tusinder, men vi er titusinder, der ikke mere vil finde os i det og vil protestere til vort sidste åndedræt, ikke blot for disse mange ulykkeliges skyld, men for Danmarks skyld.

Thi det drejer sig jo ikke alene om det er Svenning Rytter eller Busc-Jensen og Frode Jacobsen, der er upåidelige og usandfærdige, skønt dette var mere end nok til sagsanlæg og dybtgående undersøgelse i en retsstat, det drejer sig heller ikke alene om tusinder af danske familiers usigelige lidelser ved uvederhæftige og ubeviste

anklager for landsforræderi, det drejer sig fremfor alt om hele Danmarks sorg og vanære ved, at dette land, som vi alle elsker, også de 99 pct. af de anklagede, har fået ry for at have et større antal «landsforrædere» og «stikkere» end noget andet land: ca. 500 liquideredes i Danmark, kun ca. 50 i Norge for den frygtelige forbrydelse: Udlevring af landsmænd mod betaling.

Rytter påstår, at kun ca. 10 pct. af disse ulykkelige — og kun stikkere måtte efter frihedsrådets ordre liquideres — var stikkere; Frode Jacobsen påstår, at de næsten alle var det. Rytter påstår, secunderet af Steincke, at disse 500 sager ikke er grundigt undersøgte, Frode Jacobsen påstår, at de er det.

Lad os i retfærdighedens navn, i Danmarks æres navn, for vor samvittigheds skyld få dette undersøgt og ret udøvet. Sålænge Rytters beskyldninger forbigås i tavshed, vil tvivlen råde, og den allerede udbredte mistillid til ret og lov i dette land vil Forts. side 4

Skotteinspektør Roald Jørstad meldte 18. august at han ingen feil hadde funnet i ligningen i Gran, Hadeland. Men spør om de tallrike anklager først hadde gjort nytte for seg i bakvaskelskampanjen mot bøndene!

Anno

består vil kamerat Khrustsjovs navn bli husket. (Frenetisk applaus som varte 11 minutter.) Gospodin løftet hånden for å påby taushet.

Sovjetunionen befrikk Norge, derimot var det foreløbig ikke så nøye med de ca. 8000 — dels politiske og dels kriminelle — fanger som ble løslatt før kapitulasjonen, takket være Himmlers samtykke.

Dessuten var det viktig for «utefronten» å etablere en gjensidig, syndsforlatende avtale med den til dels tysksam- arbeidende og til dels med ugjerninger opptatte hjemme- front. Man måtte bli enig om anordningene av den sted- fortredede søning og likvidasjon av den store syndebukk med aktivt og passivt følge. Alt foregikk i de «rettslige former», som Solem, S. Arntzen eller Johs. Andenæs hver- ken hadde lest i loven eller lært av Jon Skeie. Justis- minister Gundersen hadde mest lyttet seg frem til stem- ningen og hevnet sin lærer Erling Falk den gale veien!

Så fikk da emigrantene omsider tillatelse til å sette seg inn i de ledende stillinger her hjemme, og de har da vist hvor genialt et folk kan ledes, når det er de rette som sty- rer og stiller. Etter at man hadde «rensket» ut det som var «sjukt», som Justiskomiteens formann i Stortinget karak- teriserte det kanskje mest skjebnesvangre selvmordsforsøk i Norges nyere historie. Etter mitt skjønn er det en av Folk og Lands fornemste oppgaver å bidra til å belyse disse ting før ettertiden.

Utviklingen har muligens vist at emigrantene foreløbig trakk det lengste strå — både før seg selv privat — og slik at Norge nå kan sies å være mer fjernstyrt og uselvstendig etter «frigjøringen» enn før 9. 4. 40. Så Norges skjebne be- stemtes forsåvidt i London, kfr. disse brev.

Det må ikke glemmes at alle politiske partier har stått sammen om oppgivelsen av nøytraliteten og om «rettsopp- gjøret». Og den ulegelige krenkelse av fundamentale retts- prinsipper. Det var medvirkning til selvmord. Man bidro bare til å eksekvere noen få daværende fjernstyrte oppvig- leres hevn fra 1932. Disse tok siden patent på nasjonal, norsk holdning. — Og fjernstyrt har de vært hele tiden!

Oslo 12. 8. 1956.

ALEXANDER LANGE.

Bestemtes Norges skjebne i London?

IX

Fortsettelse av brev i F. og L.
nr. 18 — 1956,
datert London 15. februar 1943.

I denne forbindelse så kan jeg gi deg noen få punkter fra et fore- drag som en Dr. Malm holdt. . . Til opplysning kan nevnes at han på forhånd — av folk som mente å kjenne ham — ble ka- rakterisert som *reaksjoner* og fi-

Det vi i virkeligheten skal frykte er menneskene selv, ikke de våpnene de har funnet opp. Det er men- neskene som løser sikrin- gen.

Ralph J. Bunche.

entlig innstillet overfor arbeiderbevegelsen. Personlig hadde jeg derfor ventet et helt annet foredrag enn det som ble levert. Hans oppgave var å gi et innblikk i de stemninger som er hjemme til de forskjellige problemer som er oppe.

Han begynte med å uttale at grunnlaget for hjemmefronten er kampen om rettsstaten og landets frihet. Angående disku- sjonen om hva en skal gjøre med nazistene så hadde den oppfat- ning mere og mere vunnet seg fram i alle ansvarlige kretser at oppgjøret med disse må foretas i rettslige former. Oppfordrin- gene fra London Radio om å

svært vanskelige. Forholdene hjemme var uklare. De forsto ikke det skritt regjeringen hadde tatt... Regjeringen kom til England da det så mørkest ut her. En hadde jo truselen over hodet om en invasjon. Når det gjaldt arbeidet med å bygge opp et norsk militærstell her ute, så var forholdene så vanskelige som de på noen måte kunne være. En må vel si at ingen forsvars- minister har økonomisk hatt en lettere oppgave enn LJUNG- BERG, helt fram til 1939. *Han har alltid fått hva han har bedt om. (!)*

Når det gjelder TORP's arbeid som forsvarsminister, så var jo forholdene ved skiftet helt trø- stesløse. Der var intet departe- ment, ingen enhet, og ingen for- bindelse med *engelskmennene*. Det var derfor naturlig at TORP påtok seg dette arbeid bare etter sterkt påtrykk, både fra en rekke offiserer og sivile. Hvorav forresten flere av de samme nå arbeider for å få ham bort, da de vil ha en forsvarsminister som har hatt en mere positiv innstilling til forsvaret før 9. april enn han. Han var redd for at hans politiske fortid før eller senere ville skape vansker, og GUBBEN (Nygaardsvold) for- sto dette syn, men gikk allike- vel sterkt på ham. Det har som nevnt vist seg at han skulle få så sørgelig rett i sine bange anel- ser.

Etter den MILITÆRAVTALE vi har med England — som ble vedtatt før Torp tiltrådte — ER VI UNDERLAGT ENGELSK KOMMANDO — mens vi selv skal skaffe alt militært utstyr. Det var nødvendig å få et or- gan som kunne forhandle med engelskmennene, slik at Norge kunne få innflytelse på opera- sjonene i Norge. Dette var ho- vedårsaken — tror jeg — til at F. O. K. (Forsvarets Overkom- mando) ble dannet.

Så vidt jeg forstår, så førte dannelsen av F. O. K. med seg vansker og gnidninger, det var ikke alle militære som var like begeistret for dette. Men det ville sikkert ha vært umulig for en sivil forsvarsminister å ar- beide uten dette råd. Forsvars-

Ordet er frø som du sår og som gror. Intet du veie så fint som ditt ord. Evald Sundberg.

blå forholdsvist lite antall (10 el- ler 20 tusen) soldater vi kan bemanne med tilstrekkelige of- fiserer.

Når du spør om offiserenes innstilling i dag, så har den sik- kert ikke endret seg fra den var hjemme. (Her følger 5 linjer som brevkriveren har strøket ut. Jeg gjengir dem derfor ikke, selv om de kan tydes. — A. L.)

Når det klages over at arbeiderbevegelsen har så altfor få blant offiserene, så er jo dette vår egen feil. En endring i dette kan bare skje ved at våre folk velger denne veien, tar en mili- tær utdannelse, men dette be- tinger at vår bevegelse *reviderer* sin tidligere oppfatning av og innstilling til militærvesenet, — en revisjon som den tydelig har forstått. — Ved siden av dette må sjølsagt ikke økonomiske hindringer eller andre stå i vei- en for at arbeidergutter kan få høve til å ta en slik utdannelse. Jeg tror at størsteparten av vå- re offiserer som vi nu har vil være lojale overfor en konsitu- sjonell regjering.

Det er jo ikke tvil om at der for illojale krefter innenfor of- fiserene er mange ting å speku- lere i, for å kunne skape mis- stemning. Derfor er et virkelig opplysningsarbeid av overor- dentlig stor betydning, da en forvrengt regjeringsfiendtlig inn- stilling blant soldatene her ute kan ha de farligste politiske konsekvenser her hjemme. (SLUTT).

11 år siden krigsfor- brytelsen i Hiroshima

Det var 6. august 11 år siden atombomben for første gang ble tatt i bruk i krigføringen da den ble sluppet ned over den ja- panske byen Hiroshima. Årsda- gen ble minnet over hele Asia med spesielle «Hiroshimadag»- arrangementer, og i Calcutta ble det holdt et stort møte med tale av bl. a. den britiske biologen og arvelighetsforskeren J. B. S. Haldane. Han hevdet at dødelig- heten i verden vil stige betyde- lig dersom atombomber med jevne mellomrom blir bragt til å eksplodere i løpet av de neste 20 år. Han understreket spesielt fa- ren for økt antall aborter, stig- ning i tallet på kroniske lidelser av forskjellig art og flere tilfelle av deformitet.

askyldige i utborgere, der kun har handlet etter rege- ringens (dvs. Kongens, Stau- nings, Scavenius' o. a. stats- mænds) ønske og anvisnin- ger, der uretfærdig er klæbet til deres navn, og som har drevet nogle af dem i døden på grund af harme og sorg og forgiftet livsaftenen for de overlevende og for deres slægt og venner.

Frode Jacobsen — der selv i efteråret 1940 gennem Ren- the-Fink ansøgte om det store tyske Humboldt legat og fik nej, vistnok fordi han havde været kommunist — han veg ikke tilbake for at lade sine folk indespærre tal- rige mennesker på grund af formodet tyske sympatier.

Vi er mange, hvis begreber om ære og ret endnu er urok- kede af tidens u-kultur, og vi kræver, at de anklager, som Sv. Rytter, en af vort lands mest indviede mænd, har fremsat, ikke begraves i

Kirkens ideo- logiske frafall

Erkjenn ditt frafall, sier Her- ren, og jeg vil lege ditt frafall. Skal vi som nu lever få oppleve kirkens erkjennelse av sitt fra- fall, fra Herrens bud og kristen ideologi?

Bevisene mot kirken er mange og graverende. Bl. a. foreligger i bokform: «Kirkens kamp slik jeg så den», av pastor Schübe- ler, og selv har jeg opplevet ren religiøs svindel. Kirken forlan- ger det umulige, nemlig at ofre- ne for frafallet skal erkjenne og angre, både levende og døde, og dette selv om de står på kirkens grunn, Kristus med hans eksem- pel og hans lære som nok hver- ken læg eller lærd kan motbevi- se. Du kan jo ikke erkjenne et brotsverk som du ikke er skyldig i, det ville være hykleri for å gjøre mennesker tillags. En slik

Forts. side 4

Der finnes ingen større ulykke enn å ha et hjerte som ikke vil eldes.

Disraeli.

stad meldte 18. august at han ingen feil hadde funnet i ligningen i Gran, Hadeland. Men spør om de tallrike anklager først hadde gjort nytte for seg i bakvaskelses- kampanjen mot bøndene!

Anno 1974

Utdrag av en artikkel av Roderic Random i «Time & Tide».

I den senere tid har det sir- kulert rykter om en sensa- sjonell tale som Igor Gospo- din skal ha holdt på et hem- melig møte på den 22. parti- kongress i Moskva. Ansvarli- ge kommentatorer har hittil stillet seg reservert overfor disse rapporter, men nå er det innløpet et utførlig refe- rat fra en kilde som pleier å være velinformert.

Vi kan selvfølgelig ikke ga- rantere at dette referat er autentisk i alle detaljer, men det er nå ikke tvil om at partiets nye generalsekretær har holdt en bemerkelsesver- dig tale, som vil få de største konsekvenser for utviklingen i Sovjet-Russland.

Det rapporteres at Gospo- din ble hilst med ovasjoner som varte et helt kvarter da han reiste seg for å tale til kongressen. Det gjorde et sterkt inntrykk på forsam- lingen da kamerat Dosvid- anja Lubjanka, den berøm- te sovjet-russiske filmstjerne, deretter knelte ned foran ta- lerstolen. Hun var kledd i dyp sorg for den avdøde Khrust- sjov; med utstrakte armer hulket hun: «Kamerat Gos- podin, tørr våre tårer.»

Gospodin begynte å tale og sa at den viktigste begiven- het i det år som var gått, var kamerat Khrustsjovs død. (Forsamlingen hulket høy- lydt.)

Så lenge menneskeheten

består vil kamerat Khrust- sjovs navn bli husket. (Fre- netisk applaus som varte 11 minutter.) Gospodin løftet hånden for å påby taushet. (Alle delegerte ropte «hysj».) Han vil bli husket, fortsatte taleren, med hat og forakt. (Dyp taushet som varte 12 minutter.) Khrustsjov har bragt det mektige Sovjet- Samveldet på randen av ruin.

Vi hadde de hurtigste jet- fly i verden, våre fredelige a-bomber og h-bomber var meget sterkere enn kapital- istenes krigsbomber, vi hadde 9,5 million teknologer, alle med de beste eksamener. (Fyrop.) Alle disse framskritt, fortsatte Gospodin, var ære- rike. («Lenge leve våre tek- nologer!» lød det fra forsam- lingen.) De kapitalistiske krigshissere var slått med frykt. Men dette skyldtes ikke Khrustsjov. («Nei, på ingen måte!» ropte de dele- gerte.) Det skyldtes uteluk- kende partiet og folket, fort- satte taleren.

Hvor kan vi etterspørre Khrustsjovs innsats? Jo, på jordbrukets område hvor alt visnet under hans døde hånd.

Vi hadde hundretusener av fly, vi hadde statskinoer i tusentall nordenfor polar- sirkelen, vi hadde flere atom- reaktorer enn hele den kapi- talistiske verden tilsammen. (Spredt applaus.) Men vi hadde ikke noe å spise! (Hun- gersdemonstrasjoner som varte 20 minutter. Kamerat Lubjanka besvimte av under- ernæring.)

A elske og samtidig være fornuftig greier knapt en gud.

Syrus.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Velkommen til Oslo!

Førstkommenda onsdag går Forbundets 7de Landsledermøte av stabelen i Oslo, og man gjør regning på et godt frammøte av medinteresserte fra alle kanter av landet.

Disse Landsledermøter er blitt en institusjon som deltagere har lært å sette stor pris på. Ikke bare får man under disse møtene direkte kontakt med Forbundets samlede ledelse, men man får også anledning til å treffe sammen igjen med gode venner fra andre distrikter, som man ellers på grunn

av de store avstander bare sjelden har noen mulighet til å oppnå kontakt med.

I år vet vi at det står ting av avgjørende betydning for Forbundets virksomhet på dagsordenen. Vi håper derfor på et stort frammøte og at de saker som skal behandles vil framkalle en inngående og saklig diskusjon, som igjen vil resultere i positive og heldige tiltak.

Vi hilser Forbundets medlemmer — fra nær og fjern — velkommen til dette møte og ønsker lykke til med arbeidet.

Vel møtt!

Norsk politikk idag

Maten skal ikke direkte betales med dagspris, og ingen skal vite hvor meget skatt han betaler. Statsministeren har nettopp medvirket til at nye 40 millioner kroner er tatt til økede «subsidiar» på melka, og uttalt sin sympati for mere indirekte skatter. De 40 millionene skal først ilignes, inndrives, for-

deles, kontrolleres, regnskapsmessig revideres, og så er det om å gjøre å narre flest mulig til å tro at melka er blitt billigere. Hva indirekte skatter angår, er dette en snedig uttenkt metode til å pumpe folk for driftsmidler til partipolitikernes fortsatte herredømme i Norge.

Folk og Land for i dag gikk i trykken onsdag 22. august.

Neste nummer

kommer lørdag 8. september.

Ny vurdering?

Pål Brekke skriver i Verdens Gang i en kronikk om Gunnar Reiss-Andersen, i anledning hans 60 års dag, blant annet følgende:

Prøver vi i dag å lese om igjen den typiske krigslyrikken, vil vi ofte føle en viss undring over hva vi den gang ikke bare lot oss rive med av, men også mente var betydelig diktning: den vedtatte holdning, disse vedtatte sanne

Vårt vidunderlige land

Ennå finnes det folk som gnåler på den gamle visa om at «Grana vokser ikke nord for Rana». Det er bare sludder, og den som ikke vil tro det kan ta en tur i lensmann Ivar Riverts' plantefelt på Lyngsøidet i Nord-Troms, der det i dag står 200 dekar ypperlig granskog. Det var gammel-lensmannen, far til den nåværende lensmann, som plantet trærne 1917. Under Troms Landbruksselskaps årsmøte i helgen var deltagere på tur i granskogen og mange av dem uttalte sin beundring over det skogplantingsarbeid som her er gjort.

Dagbladet synger ut
«Makabert spill om menneskeskjebner»

Dagbladet skriver:

«Meldingen om at en rekke landssvikere som har hatt soningsavbrytelse, plutselig er blitt arrestert igjen og satt i fengsel på nytt, har skapt voldsom oppsikt. Det er et makabert spill med menneskeskjebner regjeringen har satt gang. Folk som har hatt friheten en rekke år, og som i denne tiden har oppført seg slik at ingen har hatt noe å utsette på dem, blir puttet inn i fengselscellene igjen.»

«Ingen av de autoriteter vi har snakket med, kan forstå at en slik handlemåte lar seg forsvare.

Overlege Leikvam ved Fængsels-sykehuset vil helst ikke uttale seg om saken, men rent prinsipielt, sier han at det må være galt å sette folk inn igjen uten at behandlende lege har uttalt seg og gått god for at det kan skje uten fare for den dømte.

Overlegen minner i denne forbindelse om fangen som hengte seg på Botsfengslet forleden.

Per Grimsrud
norsk debutant

Bonde Per Grimsrud, Lier, debuterer i høst med en roman som har fått navnet Høstsed. Boka utkommer på Mortensens forlag og kan ventes i september. Vi håper hans mange venner har noe å glede seg til.

Ser man det!

Vi påviste i Folk og Land nr. 13 hvordan en tyskfødt dame i Bergen, fru Eva Børresen, gjennom et intervju i Norsk Dameblad hadde tillatt seg å gi visse «opplysning-

Han ble satt inn bak murene igjen tiltross for at det var sagt at det var fare for at han ville begå selvmord. For en av dem som på nytt er arrestert, gjelder det samme. Legene har advart, da en er redd for at han kan begå selvmord.»

En annen av dem som nå sitter inne igjen, har ligget på Reitgjerdet sykehus i lang tid. Man kan ikke si at han er frisk igjen, eller at han ikke vil få tilbakefall, fordi om han ikke viser særlige symptomer på sinnssykdom for øyeblikket.

En annen av de nyarresterte er en mann med mangelfullt utviklede sjelsevner, som lider av fængselspsykose både når han sitter i cellen og når han er ute. Han har ikke evnen til å skjønne stort av det som foregår, så det er latterlig å anta at straffen vil ha annet enn nedbrytende virkning på ham.

For denne manns vedkommende sier Justisdepartementet at han har brutt forutsetningene for soningsavbrytelsen. Men ingen av dem som var satt til å ha oppsyn med ham, skjønner i det hele tatt hva det siktes til.

En tredje har giftet seg med en hjemmefront-jente mens han var ute, og var opptatt blant tidligere hjemmevernsfolk som omgangsfelle igjen. Nå blir alt han har bygget opp, både familie og miljø, revet i stykker for ham.

Vi kunne godt fortsette på denne måten, men disse eksemplene vil forhåpentlig il-

Død for sitt land

Frontkjemper Alf Gerhard Dahl, født i Ørje 23/4 1917 er ifølge innløpet melding fra Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge død i Romania 22/10 1945 og er begravet i byen Arad i Romania.

Vi sender vår medfølelse hilsen til hans mor, Lina Dahl i Ørje, og lyser fred over vår venns minne.

lustrere det vanvittige i det som er skjedd. Vi forsøker ikke å snakke bort det disse mennesker har gjort, vi unnskylder ikke deres handlinger under krigen. Men når regjeringen — eller justisdepartementet — engang har git dem friheten, og gitt dem grunn til å tro at de skulle slippe ytterligere fængselsopphold, så kan man ikke nå plutselig begynne på en ny justis og slå ned på folk som dette.

Juridiske autoriteter vi har snakket med vil ikke tro at det som er skjedd virkelig kan ævre sant. Det er noe helt utenom det vanlige som har foregått, og foreløbig er det umulig å skjønne hva som ligger bak en slik handlemåte.»

Hvem har
ansvaret

for at norske offiserer sendes til hvepsebolet i den nære orient?

Det gjelder bl. a. major Hjellemo. Han er av jøder i Israel blitt sjikanert på det groveste, idet han er beskyldt for smugling. Så er det å kreve oppreisning da. Etter at saken har gått en runde eller to gjennom verdenspressen!

Helt riktig!

Den nye operasjef i Stockholm, operasangeren Zet Svahnholm, er tiltrådt. Han hilste sine medarbeidere med en velkomsttale, hvori han formante dem til å snakke

Nektet inntatt!

Følgende inserat, stilet til redaktør Worm-Müller, har først vært veien om Samtidens redaksjon, men ble nektet plass.

Tilfeldigvis fikk jeg tilsendt hefte 2 av Samtiden for i år, og ble dypt rystet over hva Dere «bringer til torvs».

Når jeg ser navnet på bladets grunnlegger, så mente jeg å ane, at det en gang hadde vært høyt under taket i bladets redaksjon, i Gerhard Grans redaksjonstid.

Men tidens pinaktighet har vel ført med seg, at nivået i redaksjonen må senkes i overensstemmelse med tidsånden. Og da selvsagt, når problemene ute i verden skal drøftes. Det er blitt «dyd av nødvendighet» å holde liv i livsløgnene i bladredaksjonene, og Deres «Tidsskrift for politikk og samfunnsproblemer» må selvsagt følge med i dansen om gullkalven.

En artikkel en må forundres over at Samtidens redaksjon kan fordøye, er Sverre Målands — inspirert av Rebecca West — til å skrive om «Kriminalreportasje og alpefioler».

Her synes Måland å dure i vei, som han sier at «profesjonelle skrivemaskinknekter skal og må gjøre», — skrive slik at alle utvalgte kan lese det, kort sagt, hva folk vil ha.»

Så får en servert noe særlig nødvendig reportasje om Nürnbergprosessene, på den tid da seierherrene ropte av full hals: «Korsfest, korsfest», skjønt alle normale mennesker måtte vite at krigsbrytelsene på begge sider av frontlinjene var så brutale som det nødvendigvis gikk an, med alle tenkelige hjel-

traktet ser ut til å være lysten på å seile over til de inbesiles rekker.

Rebecca West og Sverre Måland-reportasjen unnlater heller ikke å bruke uttrykk som nazibødler og nazipamp, og Samtiden synes å fordøye grovhetene med god appetitt.

Men krum ikke et hår på de pampene, som fortsatte med justismord på løpende bånd, etter at våpna var lagt ned. Kanskje kunne disse bødlene en gang føle trang til å si med den kjente røveren på korset: «Herre, tenk på meg når du kommer i ditt rike.» Det sies at noen av dem allerede er falt for denne fristelse, og har søkt seg inn på de evige jaktmarker ved egen hjelp.

En skulle anta at disse knektene, som var så opptatt med å se splinten i sin brors øye, før annen verdenskrig brøt løs, uten å se «bjelken i sitt eget øye», burde sette seg ved føttene til menneskevennen, fredsprisvinneren Albert Schweitzer og lytte stille og andektig til hans røst. Han sa som kjent i sin avskjedstale til Oslobefolkningen bl. a. at den første verdenskrig kom i gang på grunn av en episode på grensen mellom det slaviske og germanske folkeferd.

Det var panslavismens lavine, som allerede den gang var moden for å rulle inn over Europa.

I dag heter det at restene av det offisielle Vest-Europa, med støtte av «Onkel Sam» står fast forenet for å avverge fare fra øst.

Men for 42 år siden, i 1914 fikk «kineseriet» i Frankrike og England satt i sving et dolkestøt mot Central-Europa som alle er merksam på.

Pål Brekke skriver i Verdens Gang i Gjøttens norske Okkupasjonshistorie, 2014. Reiss-Andersen, i anledning hans 60 års dag, blant annet følgende:

Prøver vi i dag å lese om igjen den typiske krigslyrikken, vil vi ofte føle en viss undring over hva vi den gang ikke bare lot oss rive med av, men også mente var betydelig diktning: den vedtatte holdning, disse vedtatte sannheter, uttrykt i de vedtatte klisjeer, denne tidsbundne nyttige forenkling, ja uniformering av det menneskelige. Mot denne bakgrunn står Reiss-Andersen faktisk som den minst typiske. Han kunne være mer eller mindre inspirert, han kunne skrive gode eller mindre gode dikt, men han serverte aldri konfeksjonsvare. Dette som bar fram i hans dikt til Fredrik Paasche, det var jo ikke den på forhånd kjente og altså forutsette holdning hos leseren, den som bare skulle bekrefte, gis ord — men det i diktet som bar hans eget ansikt, som ga ord til hans egen sammensatte opplevelse, den hjertebankende sorg, den triumfblandede sorg og kjærlighet.

Var han en god mann?

Et tilsvare fra Alex. Lange angående Gubben Nygaardsvold står over til neste nummer.

† Kardinal Bernhard Griffin, Westminster, 57 år.

† Enkefru Gunda Lodding, Ullensaker. Hun var et prektig menneske, og etterlater seg barn, barnebarn og barnebarnsbarn.

— Vi fortsetter i neste nummer fortegnelsen over de av våre lidelsesfeller som er gått bort siden 1945, og som derfor ikke fikk oppleve omvurderingen og den lykkelige påbegynte revisjon av det såkalte rettsoppgjør.

Den beste måten å gjøre seg selv godt på er å gjøre godt mot andre. Den beste måten å samle på er å strø ut.

Thomas Brooks.

planer på Lyngsøidet i Nord-Troms, der det i dag står 200 dekar vpperlig granskog. Det var gammel-lensmannen, far til den nåværende lensmann, som plantet trærne 1917. Under Troms Landbruksselskaps årsmøte i helgen var deltagerne på tur i granskogen og mange av dem uttalte sin beundring over det skogplantingsarbeid som her er gjort.

NAU-NAU!

Våre lesere vil sikkert huske at de engelske okkupasjonsmyndigheter i Tyskland for et par år siden lot arrestere dr. Werner Naumann, under påstand om nynazistisk virksomhet. Anklagene holdt ikke, slik at han for lengst er på frifot igjen. Hans svar på «tiltalen» er meget interessant, og foreligger nå i boken «Nau-Nau! — gefährdet das Empire?», utgitt på Pless-forlaget i Göttingen. Boken går som varmt hvetebrød over hele Tyskland og langt lenger.

— Tre utsultede kanadiere er landet i England, etter å ha kryssset Atlanteren på en flåte av tømmerstokker. Nå gjenstår det bare å bygge museum til dem på Bygdøy.

— Aura-krise fryktes også kommende vinter.

— Bladet la Prensa, som var et journalistisk stormsentrum under Perons styre, er nå kommet opp i en ny krise. Den argentinske journalistorganisasjon har besluttet å boikotte La Prensa på grunn av uberettiget oppsigelse av hundrevis av funksjonærer etter at avisens opprinnelige eiere fikk den tilbake etter Perons fall.

— Det vest-tyske forsvarsdepartementet har bestemt at de militære bibliotekene ikke skal anskaffe dokumentarverket «Det tredje rike og jødene».

— Nye voldsomme sammenstøt fant 20. august sted mellom nasjonalister og franske okkupanter ved Kuif i Algir.

— Otto Kuusinen har fratrukket stillingen som president for Den karelske republikk i Sovjet-Samveldet.

Ser man det!

Vi påviste i Folk og Land nr. 13 hvordan en tyskfødt dame i Bergen, fru Eva Børresen, gjennom et intervju i Norsk Dameblad hadde tillatt seg å gi visse «opplysninger» inneholdende en gjen tatt skamløs provokasjon fra krigstiden. Vi ga henne to måneder til å fremkomme med de navner hun eventuelt måtte kunne påberope seg, som habile vitner for sin påstand. Tidsfristen er for lengst utløpet, uten at vi har sett noe forsøk fra hennes side på å legitimere sine påstander. Trenger hun ytterligere tid til sin rådighet kanskje? Eller var det hele tilsiktet bakvaskelse og bedrageri?

Bare arbeid — gleden kommer av seg selv.
Goethe.

— Lier har sagt nei til forslaget om sammenslåing med Røyken og Hurum.

— Fjernsyn i våre større byer om 3-4 år er innenfor rekkevidde.

— Vår stortingsdelegasjon i Moskva er blitt meget fyrstelig behandlet. Tap bare ikke bakteppet av syne.

— Dødserklæringen for Adolf Hitler vil bli kunngjort i Berchtesgaden og München kommende uke. Erklæringen er på 50 sider, og den er utarbeidet av kriminalpolitiet i Bayern. Det har stått en skarp strid mellom myndighetene i Bayern og Vest-Berlin om hvordan dødserklæringen skulle bli utstedt.

— En ny svensk spionaffære er avslørt i Stockholm. Det var Sovjet som sto bak. Våre større aviser slo saken opp over mange

Den som ikke til sine tider er for øm og føler for meget, føler visselig til alle tider for lite.

Jean Paul.

Frontkjemper Alf Gerhard Dahl, født i Ørje 23/4 1917 er ifølge innløpet melding fra Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge død i Romania 22/10 1945 og er begravet i byen Arad i Romania.

Vi sender vår medfølelse hilsen til hans mor, Lina Dahl i Ørje, og lyser fred over vår venns minne.

Norsk sommel

Vi er enig med Nationen — som skriver:

Forleden dag gikk det en melding gjennom norske aviser om at det fremdeles er elleve kirker og ett kapell som ikke er gjenreist i Finnmark. Meldingen var så meget mer oppsiktsvekkende som den fortalte at finansieringen var i orden for alle kirkebygg som ble ødelagt under krigen i Nord-Hålogaland bispedømme. Ikke minst tallet være den storstilte milliongave fra Amerika, foreligger det og har det snart i elleve år foreligget økonomisk grunnlag for gjenreisningen.

Det er en kjent sak at de glade og oppofrende givere i de norske menigheter i Amerika gang på gang har gitt uttrykk for mer enn forundring over at det drøyer så lenge med gjenreisningen. Det er også en kjent sak at man har vært særdeles oppfinnsom når det gjelder å finne på unnskyldninger for det man på godt norsk kaller sommel.

Når det gjelder en gave som i dette tilfelle, skulle de enkleste anstendighetsregler tilsi at vi så snart råd er kom oss ut av sommelet, — i håp om å kunne redde siste rest av vår anseelse i de kretser som ofret og gav.

spalter. «Friheten» nevnte den bare i en kort notis!

denspressen!

Helt riktig!

Den nye operasjef i Stockholm, operasangeren Zet Svanholm, er tiltrådt. Han hilste sine medarbeidere med en velkomsttale, hvori han formante dem til å snakke godt om hverandre, ut fra budet om ikke å bære falsk vitnesbyrd mot sin neste. Gud befaler at vi skal unnskyldte vår neste, tenke og tale vel om ham, utlegge alt til det beste og alltid holde oss til sannheten. Dette budet er, sa Zet Svanholm, etter min mening det beste av alle budene. Operapersonalet ga ham tilslutning med kraftig bifall.

Tidene forandres og vi med dem.

Johan Oeven.

Et notat

Jeg sitter med en Aftenpost med bilde av et engelsk hangarskip, dekket full-lastet med militære kjøretøyer, billedtekst: «Med hele flydekket fullt av militære kjøretøyer og annet materiell og med 1300 mann av den berømte britiske fallskjermbrigade «De røde djevler» ombord stevner hangarskipet «Theseus» ut fra Portsmouth med kurs for Midt-Osten».

Engelskmennene har selvsagt rett til å sette hvilket navn de vil på sine avdelinger — også «De røde djevler». Men et ufyselig og utfordrende navn er det, uverdige en nasjon som vil kalle seg kristen.

Og nå skal de berømte «De røde djevler» til Midt-Osten og opprette — — — hva?

D.

Bedre er det at du ikke lover, enn at du lover og ikke holder det.

Pred. bok 5, 4.

Så får en servert noe særlig nødvendig reportasje om Nürnbergprosessene, på den tid da seierherrene ropte av full hals: «Korsfest, korsfest», skjønt alle normale mennesker måtte vite at krigsforbrytelsene på begge sider av frontlinjene var så brutale som det nødvendigvis gikk an, med alle tenkelige hjelpemidler til rådighet. Skulle det ikke vært best for alle parter, om man hadde gått i gang med å gjøre opp vinnings- og tapskonto, straks våpna var nedlagt, i stedet for å arrangere kald krig etterpå, med justismord på løpende bånd? Tømmermannssønnens ord: «Dømmer ikke, at I ikke selv skal dømmes» er vel også gått i oppfyllelse, når det gjelder etterkrigsoppgjørene.

Litt av sannheten røpes vel også i den forbindelse ved Rebecca West—Måland-reportasjen i Samtiden, idet det heter: «Ikke desto mindre forfeillet Nürnberg-prosessen sitt mål. Dommen blir betraktet som seierherrenes hevn over de beseirede, nærmest som et simpelt spark etter en som allerede er slått ned. Og det er en oppfatning som ikke bare gjør seg gjeldende i Tyskland, den er allminnelig utbredt både i Europa og i USA.»

Sivilerte samfunnsborgere tar kan hende til å gjenkalle i erindringen, at det gjennom det siste århundre er arbeidet for lovregler under og etter en krig, som ligger på et noe høyere plan enn da Djengis Kahn for 800 år siden stormet inn over Asia og deler av Europa med sine ville horder, og hugg ned alt og alle på sin vei, unntatt de kvinner de kunne få med seg som rov på sin ville ferd. Muligens burde dette være noe å tenke på for «kvinnen skapt av mannen» idag, han som mann be-

over Europa.

I dag heter det at restene av det offisielle Vest-Europa, med støtte av «Onkel Sam» står fast forenet for å avverge fare fra øst.

Men for 42 år siden, i 1914 fikk «kineseriet» i Frankrike og England satt i sving et dolkestøt mot Sentral-Europa, som alle er merksam på en får lide for i dag.

Hadde diktatorene i Versailles, som i 1918-19. skapte diktaturfreden, enda lyttet litt til humanistiske freds-tanker fra Woodrow Wilson og general Smuts, så kunne noe av galskapen som fulgte etterpå vært unngått. Men åndshøvdingene hadde man heller ikke den gang bruk for å høre på. Det var «trolldom i lufta» en trengte, for ved tid og stunder å sette i gang en ny krig.

Ved reportasjen fra Nürnberg får Rebelca West—Måland-Samtiden laget sammen en slags solskinnshistorie til slutt. Det er en frontkjemper som har mistet en fot under krigen. Han må som dyd av nødvendighet austrengse seg for å dyrke alpefioler i drivhus. og selger disse blomster til de allierte. «Det er i sannhet en imponerende jobb denne gartneren har utført i 1945», heter det. Det imponerer selvsagt også de menn som skal praktisere Djengis Kahns rettspraksis i det tyvende århundre. Alpefiolene kommer sikkert vel med.

Hva mener du: «Kvinnen skapt av mannen i dag? Hvordan reagerer du på solskinnshistoriene av det tyvende århundre?

Trønder.

En pleier ikke ha det godt med seg selv når en vet at en voldrer andre mennesker bedrøvelse.

Olaf Benneche.

EN KAN FÅ 300 DOLLAR I MÅNEDEN FOR Å LÆRE

— Siden 1947 har 644 nordmenn benyttet seg av vårt såkalte «Trainee-program», forteller formannen i Nord-Amerika-foreningen, direktør Jens A. Tellefsen. Dette programmet gjør det mulig for nordmenn å oppholde seg ett eller to år i USA og praktisere i sitt fag. De får lønn som dekker alminnelige levekostnader, opp til 300 dollar pr. måned. Lønnen betraktes som arbeidsstipend og er skattefri. Flere norske arbeidsgivere har dessuten gitt sine folk halv lønn og gratis reise.

Et minne

I tillegg til hva jeg tidligere har fortalt ang. Vidkun Quisling i Folk og Land nr. 23 vil jeg gjerne få nevne følgende lille episode:

Quislings tidligere omtalte tante, enke etter major Quisling, kom en dag under krigen inn til meg — hun bodde da på Frimurerhjemmet — og var da helt fortvilet, fordi Quisling hadde måttet underskrive en dødsdom (Ellefsen). «Nå går han oppe om natten, helt søvnløs,» sa hun. Jeg var ikke klar over den politiske utvikling og sa: «Men hvorfor da?» «For å redde så mange andre nordmenn,» sa hun. Når man sammenlikner den sorg Quisling følte ved å underskrive denne eneste dødsdom — han så seg nødt til å gjøre — med alle de dødsdommer som ble underskrevet etter krigen — og dessuten ser hen til den velkjente avhandling fra de svenske jurister, hva må man ikke tenke og føle?

Jeg leste nylig dr. philos. Ellisiv Steens glimrende artikkel i «Aftenposten» om Bjørnstjerne Bjørnsons brevskrivning 1875—1910, og gjengir følgende sitat etter Joh. V. Jensen: «I sin evne til å give, kom han det *guddommelige* nær.»

Under Dreyfus-saken 1895 — det år Dreyfus ble degradert — hadde man i Europa tre store menn som kjempet for *sannhet og rett*: Oberst Picquard — Zola og vår egen Bjørnstjerne Bjørnson.

Hva hadde ikke disse kunnet utrette, om de hadde levet i vår tid, nærmere angitt år 1945

Jo mer hustruen likner mannen, desto mindre makt vil hun ha over ham.
J. J. Rousseau.

Å være stor vil ikke si å være hevet over menne-skeheten og beherske andre, men å heve seg over sine splittede og blinde innskytelser og beherske sitt eget jeg.

Descartes.

Sorgen greier seg selv, men for å få det fulle utbytte av gleden må du ha noen å dele den med.

Når man er kommet dit at man alltid trenger begivelser og stimulanser for ikke å kjede seg, har man ikke da for alvor tapt sitt menneskeverd?
Ronald Fangen.

FOTO

Reproduksjon etter gamle fotografier, samt alle slags fotografiske oppdrag for øvrig, utføres ekspedit og fagmessig.

Haug-foto

Bolkeløkken Allé 10
Telefon 60 01 09 - Oslo.

Mjønvald Kafè

Brandbu, Hadeland

Hvor langt skal man finne seg i å bli beskattet? Hvor er grensen? Når var det grensen ble overskredet?

Gull dameur tilsalgs

— av den lekke gammeldagse typen som ikke lenger er å få. Uret er ikke brukt. God gaveide. Henv. eksp.

Værelse ønskes i Oslo

fra 1. septbr. av mann i fast stilling. Henv. Folk og Land.

HVER DRAPE SMØRER og

koster bare kr. 2.45 pr. l. — men forlang brosjyre o.s.v.

A.S Continental Oljecompani

Postboks 5141. Oslo N.V.

For skuronna

Skurtreskere
Bolinder-Munktell
Treskeverk
Globus
Halmvifter
for treskeverk
Selvleggere
for treskeverk
Hakkelsesmaskiner
med transportvifter
Halmputeanlegg

Frontkjemper

med handelsskole og flere års praksis som handelsbetjent. Har kjennskap til traktorer og landbruksmaskiner. Söker stilling hvor som helst. Eget husrom ønskelig. Bill. mrk. «Snarest mulig» til Folk og Land.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

SALONGER

sovesofaer, lenestoler, divaner og ellers alt i stoppede møbler. Jeg mottar også omstopning og trekning av møbler.

(Avbetaling innrømmes.)

Sig. Renberg

N. Storgt. 57, Drammen
Tlf. 4070.

Husbestyrerinne

hotellfagutdannet, søker hus i Oslo eller omegn (ikke over 2 a 3 mils tog eller bussreise.) Påtar seg gjerne stell både for barn og voksne. Ønsker eventuelt selv å med-

OBL

Spisesalong

BRASPIESTED
I OSLO.

Hjemmelaget god mat.
NIELS JUELSGT. 31,
tlf. 44 14 98.

For potethøsten

Risknusere

Underhaug

Potetoptakere

Aas — Jæren — Reime

Potetsortere

Globus — Haga, Hoell — Trønder

Ensileringskjeler

Bassøe (Halden) — Osby — Snøgg

Alle forsendelser fraktfritt eller på rimeligste måte etter gjeldende bestemmelser.

Be om tilbud med spesialbrosjyrer.

Stedsagenter tilsettes på steder hvor jeg ikke er representert.

Gunnar Bradley

Bergen

Etabl. 1905

Inneh.: PER BRADLEY

Maskin- og støpegodsforretning

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29

Oslo

Skogeiere

«PIONJAR» fjellbormaskin senior 39 kg. — junior 29

Forbundets Landsledermøte 1956

Styret har fastsatt at Landsledermøtet for 1956 skal holdes

onsdag den 29. august 1956 kl. 10

i Teatersalen i Bøndernes Hus, Rosenkrantzgt. 8, Oslo (inng. fra Rosenkrantzgaten).

Adgang til møtet har — utenom de som tilhører selve Landsledelsen (jfr. vedtektenes § 6) — alle som står inntegnet som medlemmer eller som har ydet bidrag til Forbundet. Sådanne møtende har adgang til å delta i debatten og har forslagsrett, men bare Landsledelsens medlemmer kan stemme. Legitimasjon i form av medlemskort for 1956 eller bidragskvittering for samme år må forevises inngangskontrollen. Uten slik legitimasjon tilstedes der ikke adgang til møtet.

Landsledelsens medlemmer vil motta særskilt innkalling.

De som må bo på hotell, anbefales å sikre seg plass snarest mulig. Det er meget vanskelig for hotellrom i sommertiden spesielt. Vær derfor ute i tide!

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING
Styret.

Fra valgkampen i USA

Levebrødspolitikernes kultiverte tone forneker seg ikke. På det republikanske partikonvent i USA karakteriserte første taler demokratene som «denne løse og skranglende koalisjon av brushoder og fryktsomme sjeler som bare holdes sammen av et felles ønske om politisk makt og innflytelse.»

— Og Adlai Stevenson har på sin side kalt Nixon en McCarthy med hvit snipp. Men kanskje med god grunn? Under valgkampen i 1952 karakteriserer Nixon Stevenson slik:

«... en svekling, en ødeland, en småkalibret Truman, som ble plasert i guvernørembetet ved hjelp av en politisk organisasjon, som er fylt av pøbler, gangstere og den gamle Al Capone-gjengen.»

Stevenson var lydlig som en mus overfor Truman, sa Nixon. Valget dreide seg derfor om «vi skal velge til president for De

forente stater en mann eller en mus.»

Nixons valgkamp i 1954 var i samme stilen, men noe bedre gardert.

Varapresidenten protesterte da noen påsto han hadde kalt Truman en kjeltring. Nei, han hadde bare snakket om «Harry Truman, Harry Vuughn, Dawson, O'Dwyer og hele resten av kjeltringer og udyktigheter», og her — sa Nixon — hadde han tenkt på Truman som «udyktig».

Nixons store nummer i 1954 var at «da Eisenhower-regjeringen kom til Washington den 20. januar 1953, fant vi i arkivene en plan for å sosialisere Amerika».

Da han ble bedt om å bevise denne påstanden, det det at han bare hadde brukt ordet «plan» i «figurlig mening», og for å beskrive president Trumans filosofier og forslag.»

Nixon er med andre ord en typisk insinuant som valgtaler.

te Nixon Stevenson slik:
«... en svekling, en ødeland, en småkåret, Truman, som ble plassert i guvernørembetet ved hjelp av en politisk organisasjon, som er fylt av pøbler, gangstere og den gamle Al Capone-gjengen.»

Stevenson var lydig som en mus overfor Truman, sa Nixon. Valget dreide seg derfor om «vi skal velge til president for De

Samesamfunn og samekultur

Interessen for samefolket og samefolkets problemer er større enn noen gang. Det egenartede polarfolket med sin særpregede kultur representerer en side av Norge som vi bør ta godt vare på. Opprettelsen av det fellesnordiske rådet med representanter for Norge, Sverige og Finland og den nye komiteen som er oppnevnt av Kirkedepartementet for å drøfte samespørsmålene på bredt grunnlag, er tegn på at arbeidet med disse sakene kan komme over i et nytt spor.

Et interessant bidrag til å kaste nytt lys over samenes liv og historie i en av våre aller fremste samekommuner finner vi i skriftet «Samiske samlinger», bind 3, utgitt av Norsk Folke-museum. Forfatter er Adolf Steen. Skiftet gir også en del opplysninger om distriktet og forholdene der i sin alminnelighet.

Hvem har ansvaret

for at vårt land avhender brukbare marinefartøyer og ditte Jet-jagerfly?

Korvettene «Nordkynn» og «Andenes» og «Sørøy» er solgt. Samme vei går det antagelig med oppsynsskipene «Nordkapp» og «Senja». Flere av Vampire-jagerne er utbudt til salgs. Eller de vil bli opphugget. Har vi råd til slikt?

Et maleri er et dikt uten ord.

Konfusius.

Nixons store nummer i 1954 var at «da Eisenhower-regjeringen kom til Washington den 20. januar 1953, fant vi i arkivene en plan for å sosialisere Amerika».

Da han ble bedt om å bevise denne påstanden, det det at han bare hadde brukt ordet «plan» i «figurlig mening», og for å beskrive president Trumans filosofier og forslag.»

Nixon er med andre ord en typisk insinuant som valgtaler, men garderer seg mot å bli knepet i direkte ordrett løgn — hvis man da syns bortforklaringen av «planen» om å sosialisere Amerika holder.

Nixon lånte visse dokumenter til McCarthy, og etter hans fall sa han at «McCarthys hensikter var riktige, men taktikken hans var oppriktig talt så klosset til sine tider at han antagelig gjorde saken vår mer ondt enn godt.»

Det er en farlig avslørende setting. Som man finner i en meget vennskapelig biografi, «This is Nixon» av Ralph de Toledano. Der finner man også en annen uttalelse av varapresidenten: «Man skal bare bli sint i politikken, når man blir det med hensikt.»

Med hensikt, utstudert hensikt. En interessant ytring det også.

På republikanernes landsmøte ble taleren Hall hilst med høy-røstet bifall da han sa at demokratene nominerte en taper i Chicago, mens republikanerne kommer til å nominere en vinner. Bifallet steg ytterligere da han sa: Det er intet vi trenger å si om Stevenson som ikke Kefauver har sagt allerede. Det er ingen ting vi trenger si om paret Stevenson-Kefauver som ikke Truman har sagt.»

En kung får «upprättelse»

Exkonung Leopold av Belgien har givits ett slags «upprättelse» genom landets radikala regering. Han har tilldelats ett titulerämbete som atområd och med den övriga kungliga familjen exponerats inför folket, varmed skulle ges till känna att det gamla är förgångent och glömt.

1910, og gjengir følgende sitat etter Joh. V. Jensen: «I sin evne til å give, kom han det guddommelige nær.»

Under Dreyfus-saken 1895 — det år Dreyfus ble degradert — hadde man i Europa tre store menn som kjempet for sannhet og rett: Oberst Picquard — Zola og vår egen Bjørnstjerne Bjørnson.

Hva hadde ikke disse kunnet utrette, om de hadde levet i vår tid, nærmere aneitt år 1945.

MARIE ULRİKKE STRAND.

Det gamla! T.o.m. en svensk borgerlig tidning som Stockholms-Tidningen lägger fortfarande konung Leopold till last att han under andra världskriget gav upp striden mot tyskarna och därmed räddade sannolikt hundratusental belgiska soldaters liv. Britterna höllo sig i bakgrunden och det var först när konung Leopold blivit övertygat om att fortsatt strid och blodsutgjutelse var för Belgiens del fullständigt hopplöst om han kapitulerade. En fortsatt kamp kunde inte ha annat ändamål än att för britternas skull utgjuta ännu mer belgiskt blod. Engelsmännen se ju gärna at andra folk kämpa för dem, men konung Leopold ansåg i sitt fall att belgarna mer än nog gjort sin plikt i kriget. Att han härför på ett synnerligen drulligt sätt blev angripen i underhuset av Churchill säger ju tillräckligt om brittiska tänkesätt.

Kong Leopold fick avstå från sin tron på grund av sin omtanke om och kärlek till sitt folk. Då agerade Spaak, den «store» europen» och lyckades med stöd av partipolitiska bundsförvanter vilseleda folkopinionen. Den gestupprättelse Leopold nu erhållit från sine gamla politiska fiender behövde han icke. Men de behövde den — en handling av större vikt för småskurna politiker än för den ädle och självständiga förutvarande monarken.

Bladet «Fria Ord», Stockholm.

fotografier, samt alle slags fotografiske oppdrag for øvrig, utføres ekspedit og fagmessig.

Haug-foto

Bolkeløkken Allé 10
Telefon 60 01 09 - Oslo.

Mjønvald Kafé

Brandbu, Hadeland
anbefales

Rogaland

«Den Norska Rättsuppgörelsen» kr. 30
«Utdrag» av samme kr. 2
«Dette har hendt», Olga Bjoner kr. 10

For øvrig bøker av enhver art. Portofri forsendelse.

P. THJØMØE,

Boks 122, Stavanger.

Telef. 21133. Postgiro 640 42.

Det er en skam at Folk og Land ikke har 20000 abonnenter

Karl Seeland

Han har rett, særlig da i betraktning av at 1945-myndighetene arresterte 28750 personer og siktet 93 000! Alle som ble tilsølt og ruinert kan med god samvittighet slutte opp om vår avis.

AANE DAHL

NAMSOS — Telefon 2132 - 2817 — privat 2275

Vi anbefaler:

Alleslags fiskeprodukter — kun engros. Vår spesialitet er nysaltet torskefilet, leveres i ca. 45 kilos kasser. Kan også leveres til private med tillegg av omsetningsavgift.

EGET KJØLE- OG DYPFRYSNINGSANLEGG.

N. Storgt. 57, Drammen
Tlf. 4070.

Husbestyrerinne

hotellfagutdannet, søker hus i Oslo eller omegn (ikke over 2 a 3 mils tog eller bussreise.) Påtar seg gjerne stell både for barn og voksne. Ønsker eventuelt selv å medbringe 1 voksen søster og 1 student. På komfort sees ikke.

Gertrud Parow,
c/o Anneliese Parow,
Gisle Johnsonsgt. 5,
Trondheim.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAE

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

HUSTAD
Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 556129

Oslo

Skogeiere

«PIONJAR» fjellbormaskin senior 39 kg. — junior 29 kg. Svenske og norske fjellbor 3/4" og 7/8".

De fleste dim. på lager.

Bruk investeringspengene til innkjøp av en «Pionjar».

H. Snaprud & Co.

Kongsberg

Maskiner—Redskaper

Tlf. 885—248

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Den norska rättsuppgörelsen

(de svenske vitenskapsmännens hovedutredning om etterkrigsoppgjøret i Norge)

er nå å få kjøpt i Forbundets sekretariat, Kierschows gate 5, Oslo. Pris kr. 30.00 pr. eksplr. Boken kan også fåes tilsendt mot innsendelse av kr. 30.00 (+ kr. 0.60 til porto) til adr. Forbundet, postboks 3214, Oslo. Godhetsfullt unngå postoppkravs-bestillinger. Under de rådende forhold medfører dette et betydelig ekstraarbeid for ekspedisjonen.

Professor Sundbergs utdrag av hovedutredningen — «ekstrakten» — i norsk oversettelse fåes på tilsvarende måte for kr. 2.— pr. eksplr. Utdraget egner seg fortrinlig til spredning til kretser der kunnskap trenges. Send inn et beløp samt navnelister, så besørger vår ekspedisjon forsendelsen uten angivelse av rekvisitens navn. Prisen inkluderer i dette tilfelle også portoen.

FOLK OG LAND

Annno 1974 Fra dansk horisont

Forts. fra side 1

Vi kan ikke spise lokomotiver, fortsatte Gospodin. (Latter.) Atomenergi var den eneste energi vi russere hadde overflod av. Vi var så uthungret at vi snart hadde vært nødt til å spise våre teknologer, sa Gospodin med et smil, som ble hilst med en hul latter av forsamlingen.

Hva skyldes denne hungersnød?

Khrustsjovs lakeier har forsøkt å innbille oss at det ikke var noen hungersnød. Men de intelligente og vel utdannede sovjetborgere kunne ikke føres bak lyset, og visste meget godt at de ikke hadde noe å spise. De husket den udødelige Lenins pregnante aforisme: «En kommunisme uten mat kan ikke sies å være helt vellykket.»

Med fryktløs selvkritikk innrømmer vi at det er hungersnød, og med den samme fryktløse selvkritikk innrømmer vi at den skyldtes Khrustsjov, som var et redskap for imperialisten Bulgagin og trotskisten Malenkov.

Men nok om disse forrædere. La oss spørre oss selv hvordan det kunne lykkes for Khrustsjov å føre oss til hungersnødens rand? Jo, ved å innføre det fordervelige kollektive lederskap. (Forsamlingen vrir seg i sorg og gremmelse.)

Hva innebærer det kollektive lederskap? Jo, det er det første skritt i retning av parlamentarisme, som er det dekadente borgerskaps siste tilflukt. Det er selve negasjo-

hadde ansett det som tryggest å etterlate sin helligste eiendom hjemme? (Høye rop: «Ja, Ja!») Men han visste meget godt at de alle bar Stalins bilde i sitt hjerte. (Vilde følelsesutbrudd.)

Men dette var ikke tilstrekkelig. Bildet av den store velgjører måtte atter tilbes offentlig.

Ved dette punkt i talen ble et stort teppe trukket til side. Bak talerstolen kom en byste av Stalin til syne. Den var 9 meter høy og 6 meter bred over skuldrene. Alle de 2000 delegerte sank på kne.

Dypt beveget sa Gospodin at sorgens skyer og forvillensens tåke nu var spredt for all fremtid. Stalins sol lyste over dem. Gospodin selv og hans kamerater hadde tatt forholdsregler så persondyrkelsen aldri mer skulle komme i fare. De hadde bedt ham om å bli president og statsminister, øverstkommanderende for alle vepnede styrker, undervisningsminister, kirkeminister, minister for den ateistiske propaganda, president for vitenskapsakademiet, utenriksminister, direktør for ballett og opera, og dessuten bedt ham om å overta en rekke andre poster som var for tallrike til at de kunne nevnes ved denne anledning.

Gospodin sa at han næret en dyp uvilje mot å ta imot så mange og ansvarsfulle stillinger. Men han hadde bøyet seg, da han ble minnet om at den udødelige Lenin hadde sagt at en reform som ikke er radikal, ikke er full-

Forts. fra side 1

voxe og borgernes moral undergraves. Som sagerne står nu: en bog af en af landets fineste jurister tiet omtrent ihjel ved ingen, hvad der er sandt og ret: Er Rytter en løgner, en gemen bagvasker, eller skal anklagen rettes mod Frode Jacobsen og Busch-Jensen?

Disse mænds optræden var muligvis dengang dikteret af skræk for gadens parlament, men skulle dette nu kunne hindre en undersøgelse af upartiske mænd og kvinder, og sådanne må vel kunne findes 11 år efter de uforglemmelige rædsler i 1945, da uskyldige i hobetal sammen med få skyldige læsedes på kærter og bespyttedes i elendige overfyldte fængsler, hvor nogle lå på de kolde gulve og døde af lungebetændelse eller pinsler.

Alle disse fængslinger skete mod grundlovens bud og mod al gammel retsskik i Danmark. Flyvesedler kastedes 5. maj ud fra de vogne, der jog gennem gaderne og spredte hævn og had om

sig. Jeg tog selv en af dem op. Der stod, at enhver burde angive flest muligt, jo flere, jo bedre, hellere for mange end for få!! Endog anonyme angivelser toges til følge. Den angivelse, ifølge hvilken den uskyldige digter Harald Bergstedt internedes som «stikker», var en af gadens drenge blyantskrevet lap papir undertegnet «Beboere». Bergstedts eneste forbrydelse var, at han som Staunings ven og beundrer skrev artikler i hans ånd, og at han i maj 41 af Socialdemokratens redaktør, H. P. Sørensen, med bladets og fagforeningernes støtte, som redaktørens stedfortræder, sendtes som referent til den dansk-tyske forståelsesrejse til Tyskland, skønt han bad sig fri. Han fik den besked af H. P. Sørensen: «Her kan overhovedet ikke siges nej!» — Så tilfældigt gik det til. Havde H. P. Sørensen selv kunnet rejse, havde det været logisk, om det var ham, der havde fået to års fængsel. Trods fængslet er Bergstedt, som den sande digter han er, fuld av humor, kærlighed og overbærenhed. Han

skriver i sin bog («Sange fra gitret» 1948, hvor enhver kan lære de nøjagtige omstændigheder mildt om sine angivere, de var ikke onde, mente han, de var vanrøgtede gadedrenge, der trængte til sjov i gaden, og s. 263 beskriver han i et læseværdigt digt:

Lille Mor Danmark, fortumlet og ør,
foer rundt om sig selv som en top,
til krigen svandt hen som en torden, der dør —
da var det, som harmen steg op.
Da greb hun — hvad greb hun!
— sin ildrager! hej!
og sin tæppebanker, uh, huh!
hun fægted omkring sig, hun hvined og skreg
og slog spejle og kupler itu.

Hun foer gennem stuen, hun smelded med dørn:
Jeg vil fred — jeg vil fred — i mit hus!
Hun slog sine egne uskyldige børn
aldeles perplex og konfus!
Hun suytted' dem over — hun smed i kasjot —
hun sparked i flint og i flæng,
til slappelsen kom og hun mat-
ted' så små!
og tog dråber og gik i sin seng.

Det gik tusinder som Bergstedt og ikke alle havde spændstighed og sindsstyrke til at bære deres skjebne, som han.

I Norge hadde opfordringen til frihedskjemperne og befolkningen den modsatte ordlyd. Lederen af hjemmefronten under besættelsen, Pål Berg, udtalte: «Nu gælder det ikke at tage nogen uskyldig, de skyldige skal vi nok få fat på». Mens de let-sindige ia forbruderske pro-

Tenk hva dere vil, men tenk slik at hvert ord er forståelig for enhver. I et absolutt klart og enkelt språk kan en ikke skrive noe virkelig dårlig.

— Stod det til meg, så skulle vi ha ryddet bort alle kommunegrensene, sa Reidar Carlsen under et foredrag om Nord-Norges økonomi i Harstad nvlie. — Det er altfor mange småkonger, som burde ha vært slått ihjel, og jeg er sikker på at Harald Hårfaere ville ha snudd seg i gravhaugen sin, om han hadde visst om alle disse småkongene.

— En Oslo-mann som forleden kveld kom til Tønsberg i en varevogn, var i likhet med så mange andre tilreisende i villrede om hvor han skulle parkere bilen sin. Han fikk se en politimann i gata og spurte ham om råd. Politimannen merket at det luktet av sjåføren og sørget for at både mannen og bilen ble behørig parkert for natten.

— Skattelisten for Måsøy kommune i Finnmark viser at fisker Trygve Olsen rangerer som en god nummer en med en årsinntekt på 42 100 kroner. Formuen er nå oppe i 308 000 kroner. Nestemann på listen, fisker Olav Larsen, står for 39 000, mens stortingsmann Johannes Olsen, far til Tryve Olsen, har den tredje største inntekt i kommunen med 31 800 kroner. Hans formue er 106 000 kroner. På fjerdelassen kommer det en forrettingsdrivende, og distriktslegen er blitt nummer fem hva inntekten angår.

Det som såes tidlig om våren slår dypest rot. Det som tidlig blir innprentet i barnets hjerte gir retning for hele livet.

Fr. Ahlfeldt.

sammen på veien. Etterpåklokskap er også en klokskap, men den duer ikke i dette høvet. Vi skal ikke utsette det til i morgen som vi kan gjøre i dag. Og skriften kan ikke gjøres ugyldig — det du sår skal du også høste.

Den som ei vil seg på lyset kjenne,
han vil seg på lyset brenne.

Det er lyset som åpenbarer mørket. Vi bør vandre som lysets barn, som de der ikke har noe å skamme seg over. Skam tildekker vårt åsyn i blygsel. Den som har bare godt i sinne kan fritt se opp, både på venn og fiende.

Det kommer en tid da vi alle trenger grid, når den siste vinter er omme. Dersom du tror det som står skrevet om jødefolket var krigen nærmest selvforskyldt. Ingenting skjer på slump, og selvtrettferdighet er bedrag i hvilken form den kommer til syne. Bibelen er ikke bare en Guds åpenbarings bok til frelse men også en historie, hvor vi skal lære oss selv og Gud å kjenne. Det aller meste av det som rammet kirken under okkupasjonen var etter mitt syn selvforskyldt. Historien har gjentatt seg, endog i noenlunde samme former. Her skier ikke noe nytt under solen. Det første skritt på veien til visdom, det er å lære seg selv å kjenne.

Augustin, Luther m. fl. er ikke kirkens herrer, de er bare tjenerer som førte oss til troen. Paulus tilla heller ikke seg selv den ære å være Herre. Både de i himmelen, på jorden og under jorden må bøye seg for kirkens Herre.

Etter som krigen var verdensomfattende, er — etter skolestyrer Olav Vikørens tyding av tiden — fafallet også verdensomfattende. Denne sannhet kan og bør ikke forties. Hvem vil bære ansvaret for å skjule det?

Den midlertidige kirkeledelse, som nærmest var under dekning, besto av kirke- såvel som organisasjonsledere. Disse var under okkupasjonen enige og holdt

Spanska Frihetskriget

I detta nu har tjugo år försvunnit sen Franco började sitt segertåg, och under dessa år man klart har funnit, att dramat fick en lycklig epilög.

Förkrigsregeringen var «demokratisk» fördenskull ansågs den för legitim, den blev dock snart beryktat herostratisk, här några glimtar utav dess regim!

Kirkens —

Forts. fra side 1

Khrustsjov å føre oss til hun- gersnødens rand? Jo, ved å innføre det fordervelige kollektive lederskap. (Forsamlingen vrir seg i sorg og gremmelse.)

Hva innebærer det kollektive lederskap? Jo, det er det første skritt i retning av parlamentarisme, som er det dekadente borgerskaps siste tilflukt. Det er selve negasjonen av den persondyrkelse, som den udødelige Lenin knesatte i teori og praksis. «Kommunisme uten persondyrkelse, sa Lenin, «er et lederskap uten leder. Den vitenskapelige ateisme hevder som et grunnprinsipp at der må innsettes en materialistisk gud for å erstatte fortidens overtro.»

Under sine forsøk på å utrydde persondyrkelsen har Khrustsjov forsøkt å kvele oktober-revolusjonens flamme og ødelegge den tro som besjelet proletariatet under dets kamper mot indre og ytre fiender. Men han mislyktes. (Støyende bifall). Persondyrkelsen fortsatte under jorden og overlevet alle fascistiske forsøk på å undertrykke den.

I utallige fattige hjem, i arbeidernes luksuriøse leiligheter i Moskva og Leningred, i de ensomme hytter i det høye nord, og fremfor alt i den sunne og stimulerende atmosfære i arbeidsleirene for omskolering, ble minnet om og bildet av den evig velsignede Stalin holdt i akt og ære. (Tordnende bifall.) Det er sikkert ikke en eneste delegert til stede, fortsatte Gospodin, som ikke hemmelig bærer på seg en ikon med Stalins bilde.

Etter et øyeblikks stillhet tilføyet taleren, at de kanskje

Stol ikke på den tid som kommer, sørg ikke over den som er gått.

H. W. Longfellow.

overta en rekke andre poster som var for tallrike til at de kunne nevnes ved denne anledning.

Gospodin sa at han næret en dyp uvilje mot å ta imot så mange og ansvarsfulle stillinger. Men han hadde bøyet seg, da han ble minnet om at den udødelige Lenin hadde sagt at en reform som ikke er radikal, ikke er fullstendig.

Alle disse titler kunne imidlertid lede til forvirring, og hans kolleger hadde derfor foreslått at han skulle anta titelen tsar — Sovjetsar, selvfølgelig.

Han følte seg forvisset om at denne nye tittel og dens symbolikk ville utrydde de siste rester av imperialismen og klasseskille i Sovjet. For å sikre seg mot at persondyrkelsen ikke ble avskaffet ved en palassrevolusjon, ville det være nødvendig å gjøre tittelen arvelig. Dette var blitt sterkt anbefalt i et nylig oppdaget og hittil ikke offentliggjort verk av den udødelige Lenin.

Dypt beveget avsluttet Gospodin sin tale med å si at han bare hadde gjort hva Stalin selv hadde bedt ham om å gjøre før han døde. Han henviste til et personlig brev fra Stalin, hvor fordelene ved denne reform ble sterkt framhevet. Brevet ville snart bli offentliggjort.

Til slutt takket han de delegerte for at de hadde falt på kne, og uttrykte sitt håp om at de ved fremtidige anledninger ville knele straks han sto opp på talerstolen og vise ham denne form for folkedemokratisk respekt så lenge han talte.

Gospodin forlot deretter salen til tonene fra fedrelandssangen. De delegerte fortsatte å knele, for ingen hadde sagt at de skulle reise seg.

Spanska Frihetskriget

I detta nu har tjugo år försvunnit sen Franco började sitt segertåg, och under dessa år man klart har funnit, att dramat fick en lycklig epilög.

Förkrigsregeringen var «demokratisk» fördenskull ansågs den för legitim, den blev dock snart beryktat herostratisk, här några glimtar utav dess regim!

Kyrkor och kloster dagligen man brände och präster mördades i tusental, tills Franco, generalen, hemåt vände och gav en efterlängtdad stridssignal.

*) En känd författarinna refererat en ruskig sak, som uti landet skett, den tid då pöbeln Spanien regerat, och vilket hon med egna ögon sett.

Man spårvagnarna i staden dekorerat med prästers huvuden, som huggits av, just då man «prydnaderna» demonterat, det var väl främst ett hygieniskt krav.

Till sist vi Spanska folket gratulera, att kriget gav ett lyckligt resultat och hoppas El Caudillo får regera i många år, fastän ej «demokrat».

Ensio.

*) Anna Lenah Elgström berättade i Stockholms-Tidningen om ett besök i Valencia 1938.

Intet er umlig for et tappert hjerte.

Henrik IV av Frankrike.

Det er merkelig hvor ofte nøklen til en jentes hjerte også passer til en ny bil.

Gruchó Marx.

Urett mot en enkelt — er en trusel mot alle.

Montesquieu.

Det arbeide som duger, er det som blir utført av dyktige hender, ledet av en klar hjerne og inspirert av et kjærlig hjerte.

Florence Nightingale.

2692 tusen millioner!

Jorden hadde i midten av 1955 en samlet befolkning på 2 692 tusen millioner, melder det stati-

stiske byrå i FN. Det var en økning på 40 millioner i forhold til tallet for året før.

De mest folkerike land var Kina med 582 500 000 innbyggere, India 382 millioner, Sovjet-Samveldet 200,200 millioner, USA 164,200 millioner (ca. 168 millioner i år), Japan 89 millioner, Indonesia 81,900 millioner og Pakistan 80,100 mill. innbyggere.

Den måten vi fordøyer på er nesten alltid avgjørende for den måten vi tenker på.

Fr. Voltaire.

spændstighed og sindsstyrke til at bære deres skjebne, som han.

I Norge havde opfordringen til frihedskæmperne og befolkningen den modsatte ordlyd. Lederen af hjemmefronten under besættelsen, Pål Berg, udtalte: «Nu gælder det ikke at tage nogen uskyldig, de skyldige skal vi nok få fat på». Mens de letsindige, ja forbryderske proklamationer i Danmark førte til, at ca. 40,000 interneredes, hvoraf ca. 13 000 domfældtes, så arresteredes i Norge kun de, der havde begået grove forbrydelser og ingen andre.

Forts.

Lofotraidet

Til maktavernes påstand om at dette ble utført av engelske tropper, tør det kanskje ha sin interesse å vise til hva Gylden-dals leksikon av 1954 sier om dette.

Under anførslen av diverse data om Martin Linge står nemlig i spilte 2547: «Ledet våren 1941 de norske styrker ved det vellykkede Lofotraidet».

Konklusjonen gjør seg selv i grunnen, men det må vel være temmelig opplagt at et offisielt leksikon bygger på «facts», for å uttrykke meg på moderne norsk. Og da særlig her, hvor utgiveren er så heilnorsk «jössing» som noen og dermed «well in the know» om alt slikt.

O. L.

Apropos «jössing»-navnet. Er det ikke typisk for ektheten i vår nasjonalfølelse, at vi gjør et angrep på norsk suverenitet, og av et enstemmig storting vedtatte nøytralitet, til et symbol og et fanemerke for nasjonalfølelse og norskdom?

D. S.

Du skal alltid være rettferdig i din handlemåte, så er du sikker på å glede noen av dine medmennsker og forbløffe resten.

Mark Twain.

Det som såes tidlig om våren slår dypest rot. Det som tidlig blir innprentet i barnets hjerte gir retning for hele livet.

Fr. Ahlfeldt.

Kirkens —

Forts. fra side 1

erkjennelse vil ikke lege kirkens blødende sår,

Når den rettferdige vender om og gjør urett, vil ikke hans rettferdige gjerninger ihukommes ham. Du kan altså ikke dekke ditt fall med dine tidligere gode gjerninger, selv om de var både mange og store. Et lys kan slukne ved gravens rand. Erkjennelse — denne kur byr den menneskelige natur imot, men der er ingen vei utenom, hverken for mere eller mindre verdige, for Gud gjør ikke forskjell på folk. Her er det nok ikke lite å tape, men mere å vinne.

«Om Eders synder var som purpur, skal de bli som den hvite ull, o.s.v.» Betingelsen er erkjennelse, som ikke er uoverkommelig for noen av oss, for hvem skylden for kirkens frafall måtte falle på.

Kirkens ideologiske frafall er et faktum.

Der står skrevet hos profeten Esaias (kap. 1, v. 15): «Om dere enn ber meget, hører jeg ikke. Eders hender er fulle av blod.» Fra skriften kjenner vi også ordene: «Dere har hørt hva der er sagt til de gamle: Øye for øye, tann for tann, men jeg sier eder: Elsk eders fiender.»

Skal kjærligheten sin prøve stå må den til sin fiende nå. Elske den som elsker dig kan en hedning makelig.

En ny lære, vil noen si. Ja, som tiden er, kan det på sett og vis sies å være en ny lære. Det går ikke i det lange løp, øye for øye og tann for tann — før eller senere vil en slik atferd kulminere, men det kan bli for sent.

Skyynn deg og forlik deg med din motstander, mens dere er

Den som kommer i hu hva mennesket er, kan ikke bli skuffet over noe som hender.

Epiktet.

Herre. Etter som krigen var verdensomfattende, er — etter skolestyrene Olav Vikørens tyding av tiden — fafallet også verdensomfattende. Denne sannhet kan og bør ikke forties. Hvem vil bære ansvaret for å skjule det?

Den midlertidige kirkeledelse, som nærmest var under dekning, besto av kirke- såvel som organisasjonsledere. Disse var under okkupasjonen enige og holdt hverandre om halsen, mens de i dag slåss som hund og katt om makten. Kirken har nok et godt forsprang i kappløpet ved hjelp av den amerikanske dollar, som er blitt den tildelt som gave. Når der foreligger fingeravtrykk, er det ikke godt å unndra seg, og avtrykkene er mange og til dels uhyggelige. En slik kristendom kan ikke bli bestående. Hvor var Kristi menighet da alle henrettelsene fant sted, under og etter okkupasjonen?

Gud er snart blitt bare en alminnelig stråmann, en gud ved siden av. Å nei, brødre, vi kan komme til å få se at Gud reiser seg i all sin velde og tar våre egne våpen i bruk til vår egen undergang.

Hva kom alt hat og bitterhet av? Loven virker vrede, denne vrede er den lovlidige fremmed for.

Det er en bibel-historisk kjensgjerning at krig er en frukt av kristelig og moralsk frafall. Når du leser Bibelen, er det som det ikke skulle finnes gudsfrykt i landet.

Menigmann.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt om-slag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre.

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgiro nr. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo